

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษากระบวนการจัดทำงบประมาณด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานครในช่วงปี พ.ศ.2546 - พ.ศ.2550 (2) ศึกษาการใช้จ่ายงบประมาณด้านสิ่งแวดล้อมตามลักษณะแผนงานด้านสิ่งแวดล้อม (3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร โดยใช้แนวคิดหลักการงบประมาณที่ดี ซึ่งรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิของรายจ่ายด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานครในปี พ.ศ.2546 - พ.ศ.2550 จาก Website ของศูนย์ข้อมูล กรุงเทพมหานคร และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานงบประมาณกรุงเทพมหานคร 2 คน ฝ่ายการคลังสำนักสิ่งแวดล้อม 1 คน และฝ่ายการคลัง สำนักงานเขต 2 คน (เขตจตุจักร 1 คนและเขตสัมพันธวงศ์ 1 คน) ผลการศึกษาพบว่าการจัดทำงบประมาณด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานครมีความสอดคล้องกับหลักการงบประมาณที่ดี ในเรื่องหลักคาดการณ์ไกล หลักดุลยภาพ และหลักสารัตถประโยชน์

เนื่องจากการจัดทำงบประมาณของกรุงเทพมหานครมีการวางแผนล่วงหน้าในการใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อม มีการใช้นโยบายงบประมาณแบบสมดุล และมีการตั้งงบประมาณเพื่อการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อมในทุกปี การจัดทำงบประมาณด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานครไม่มีความสอดคล้องที่ชัดเจนกับหลักการงบประมาณที่ดี ในเรื่องหลักประสิทธิภาพและหลักยุติธรรม เนื่องจากการจัดทำงบประมาณด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร ยังมีช่องทางการมีส่วนร่วมรับรู้ของประชาชนโดยทั่วไปอย่างจำกัด ในเรื่องความสอดคล้องกับหลักประสิทธิภาพการจัดทำงบประมาณด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่สามารถควบคุมการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของหน่วยงานและไม่มีความชัดเจนว่าสอดคล้องกับหลักยุติธรรมเนื่องจากการจัดลำดับความสำคัญของแผนงานด้านสิ่งแวดล้อมไม่ได้ขึ้นอยู่กับความจำเป็นเร่งด่วนเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับแผนพัฒนาของผู้นำกรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย วิธีการพิจารณางบประมาณด้านสิ่งแวดล้อมมีลักษณะตรงกับแนวคิดงบประมาณฐานศูนย์เนื่องจากการพิจารณางบประมาณพิจารณาทั้งรายจ่ายที่อยู่และส่วนเพิ่มและจัดสรรงบประมาณโดยพิจารณาจากการจัดสรรงบประมาณปีก่อน ๆ โดยแผนงานด้านสิ่งแวดล้อมเป็นแผนงานที่ได้รับการจัดสรร

มากที่สุดของกรุงเทพมหานคร และงบประมาณขะเป็นงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร
งบประมาณมากที่สุด ความสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์สิ่งแวดล้อมกับการจัดทำงบประมาณ
ด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร พบว่า สถานการณ์สิ่งแวดล้อมมีปัจจัยเดียวในการจัดสรร
งบประมาณด้านสิ่งแวดล้อม แต่มีปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น เรื่องของปริมาณงาน นโยบายใน
การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมของแผนพัฒนากรุงเทพมหานครและนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมที่
ผู้ว่ากรุงเทพมหานครให้ความสนใจ ค่าใช้จ่ายด้านงานบุคลากรที่เพิ่มเงินเดือนขึ้นทุกปี รวมถึง
ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อมที่สูงขึ้นจากค่าของซีพีที่สูงขึ้นและอัตราเงินเฟ้อ

ปัญหาในการจัดสรรงบประมาณด้านสิ่งแวดล้อม คือ การจัดทำงบประมาณด้าน
สิ่งแวดล้อมทำได้ล่าช้าในกรณีที่หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมมีหน่วยงานในสังกัดมาก การจัดทำ
งบประมาณด้านสิ่งแวดล้อมก่อนล่วงหน้าทำให้การจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับ
สถานการณ์กับปัจจุบัน หน่วยงานที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่มีความสามารถเพียงพอในการ
ดำเนินงาน หน่วยงานได้รับงบประมาณไม่เพียงพอและการจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับ
สภาพพื้นที่และภารกิจ และหน่วยงานผู้ใช้งบประมาณมีอิสระน้อยในการกำหนดแผนงานการ
ใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมที่มีหน่วยงานย่อยในสังกัดจำนวนมากควรกำหนด
ระยะเวลาในจัดทำให้ทันต่อเวลาของปฏิทินงบประมาณ ซึ่งต้องกำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดทำที่
ชัดเจน โดยจัดทำก่อนหน้าระยะเวลาที่กำหนดในปฏิทินงบประมาณเพื่อให้ทันเวลาในการจัดทำ
งบประมาณ
2. ควรมีการปรับกระบวนการจัดทำงบประมาณให้ประชาชนได้เข้าถึงการรับรู้และมี
ส่วนร่วมในเรื่องกระบวนการงบประมาณมากยิ่งขึ้น รวมถึงให้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้
ประชาชนรับรู้ได้ง่าย เพื่อให้เกิดช่องทางในการตรวจสอบการใช้งบประมาณให้มีความโปร่งใส
และมีประสิทธิภาพ
3. ควรให้อิสระแก่สำนักงานเขตต่าง ๆ มากขึ้นในการจัดงบประมาณด้านสิ่งแวดล้อม
ในโครงการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของแต่ละพื้นที่
4. การจัดสรรงบประมาณให้แก่สำนักงานเขตควรคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของพื้นที่ให้
มากขึ้น

5. หน่วยงานผู้ใช้งบประมาณและสำนักงบประมาณ ควรมีการตรวจสอบศักยภาพของหน่วยงานให้ชัดเจนก่อนที่จะจัดสรรงบประมาณว่าหน่วยงานสามารถดำเนินงานตามแผนงาน สิ่งแวดล้อมที่ของงบประมาณได้ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาที่หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณแต่ไม่มีความสามารถในการดำเนินงานได้